

УДК 355.454(477)

Григор'єва В.В.
Кривошеєнко В.С.

ЩОДО РОЛІ АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ У РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ КОНКУРЕНТНОЇ ПОЛІТИКИ

Однією з важливих складових забезпечення дієвої моделі економічного розвитку є створення конкурентного середовища, що мало актуальність у всі часи розвитку української державності та набуває ще більшого значення на період протистояння військовій агресії та часи відновлення. Ефективність забезпечення конкуренції на товарних ринках та рівність господарюючих суб'єктів, дотримання прав споживачів вимагають від держави створення дієвої моделі публічного управління.

Автори поставили за мету дослідження вдосконалення інституційних і правових інструментів реалізації повноважень, як ключового органу державної влади у сфері захисту економічної конкуренції, пропонують наукове дослідження у якому здійснено аналіз правового статусу Антимонопольного комітету України, як визначального органу державної влади у системі реалізації державної конкурентної політики. За результатом дослідження правового статусу та компетенції Антимонопольного комітету України, з урахуванням існуючих світових практик організації та здійснення державного контролю із захисту конкуренції, визначено аспекти підвищення ефективності шляхи реформування Антимонопольного комітету України.

Ключові слова: публічне управління, Антимонопольний комітет України, конкуренція, економічна конкуренція, господарська діяльність.

DOI 10.34079/2226-3047-2024-14-28-39-48

Постановка проблеми у загальному вигляді та зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Одним з важливих елементів у системі функціонування національної економіки є створення конкурентного середовища, що сприяє підвищенню ефективності виробництва, впровадженню інновацій, забезпеченню оптимального співвідношення ціни та якості товарів і послуг, а також захисту прав споживачів. Сучасні глобалізаційні процеси та стрімкий розвиток інноваційних технологій є викликами, що впливають на економіки всіх країн світу., одночасно Україна в умовах воєнного стану стикається з необхідністю адаптувати державну економічну політику до нових реалій як-то руйнування інфраструктури, зменшення інвестиційної привабливості та загрозу монополізації окремих ринків. Для забезпечення рівних умов конкуренції важливо вдосконалювати законодавство, що регулює функціонування економіки у кризових умовах й підвищеної вразливості економіки, зокрема щодо необхідності ефективного використання ресурсів та запобігання корупції, вимагає більш прозорих механізмів регулювання та посилення контролю дотримання конкурентного законодавства.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженню питань щодо правових засад формування й реалізації державної конкурентної політики за різними напрямками, в тому числі щодо правового режиму основного державного органу на який покладено здійснення конкурентної політики - Антимонопольного комітету України займалися такі вчені, як В. Авер'янов, Ю. Атаманова, О. Бакалінська, С. Валітов, Н. Корчак, В. Мамутов, В. Навроцький, Д. Напрієнко, В. Пасічник, В. Пашков, В. Полюкович, В. Сидор, В.

Сташис, Є. Соболев, Т. Удалов, Ю. Уманців, С. Шкляр та інші. Попри наявних досліджень питання правового статусу національного органу контролю в сфері дотримання конкуренції залишається таким що потребує подальшого визначення та удосконалення, особливо на сучасному етапі.

Метою дослідження дослідити правові засади організації та діяльності Антимонопольного комітету України з метою вдосконалення інституційних і правових інструментів реалізації повноважень, як ключового органу державної влади у сфері захисту економічної конкуренції.

Виклад основного матеріалу. У дослідженні правового статусу Антимонопольного комітету України (далі АМКУ) важливим є генеза правових засад формування державної конкурентної політики та її інституалізація. Безперечно, основи державної конкурентної політики визначені у Конституції України, шляхом гарантування захисту конкуренції у підприємницькій діяльності та заборони зловживання монополією станом і недобросовісну конкуренцію. На подальше підтвердження проголошених принципів Конституційний Суд України надав інтерпретацію положенням ч. 3 ст. 42 Конституції, зокрема щодо обов'язку держави «забезпечувати захист змагальності суб'єктів господарювання в отриманні та розподіленні ними прибутку з метою досягнення економічних та соціальних результатів» та забезпечення гарантування «права на підприємницьку діяльність та захисту конкуренції у підприємницькій діяльності, не виключають можливості обмеження конкуренції, однак містять заборону на неправомірне обмеження конкуренції у підприємницькій діяльності» (Рішення Конституційного Суду України № 22-рп/2008 від 09.10.2008 у справі № 1-41/2008).

Першим важливим документом у сфері конкурентного законодавства в Україні став Закон «Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції», прийнятий в 1992 році, який став першим кроком у формуванні конкурентного середовища в країні після здобуття незалежності та проголошення свободи підприємницької діяльності. Однак норми закону мали доволі загальний характер та не охоплювали всі нюанси конкурентних відносин. Важливо зазначити, що державна політика того часу характеризувалася як антимонопольна, то б то спрямована на досягнення розвитку конкуренції визначалося шляхом спрямування на запобігання монополієвій діяльності, її обмеження та припинення. Оскільки на початку 90-х років в українській економіці повсюди панував монополізм, то головний акцент у законах, які розроблялися та приймалися в той час, робився на його подоланні. Українське законодавство, що регулює економічну конкуренцію, зароджувалося насамперед як антимонопольне законодавство (Малий І. Й. 2009. 357 с., с. 268).

Відповідно, створений у 1993 році Антимонопольний комітет України, як орган державної влади зі спеціальним статусом, «метою діяльності якого є забезпечення державного захисту конкуренції у підприємницькій діяльності» (Про Антимонопольний комітет України). Реалізація визначених законом «Про Антимонопольний комітет України» завдань «спрямовувалися насамперед на виявлення та припинення зловживань монополією станом і дискримінації суб'єктів господарювання органами влади та управління, контроль за економічною концентрацією», особливу увагу приділяли бурхливому процесу приватизації. Важливим напрямком діяльності це нормативно-правове та методичне забезпечення, а саме «опрацювання проектів законодавчих і нормативних актів, що могли так або інакше позначитися на конкуренції» (Історія АМКУ).

Значні зміни у конкурентному законодавстві відбулися на початку 2000-х років, коли були прийняті закони «Про природні монополії» (2000 р.) та «Про захист

економічної конкуренції» (2001 р). На відміну від попереднього закону, цей акт визначив нові принципи забезпечення економічної конкуренції та «спрямований на забезпечення ефективного функціонування економіки України на основі розвитку конкурентних відносин» (Про захист економічної конкуренції). Законодавець запропонував важливі інструменти конкурентної політики, серед яких є попереджувальні заходи та посилення рівня відповідальності суб'єктів господарювання за порушення конкурентного законодавства. На забезпечення виконання оновлених напрямів державної конкурентної політики функції АМКУ розширено, що дозволило комітету посилити реагувати на порушення у сфері конкуренції. Одним з важливих напрямків змін у діяльності АМКУ відбулося у реалізації функцій превентивної політиці «виховання духу чесної конкуренції» (Кантур К.С.. Вип. 2(45), С. 123-131, С. 129), а саме попередження формувань монополій.

Зміни в конкурентному законодавстві були спрямовані на підвищення ефективності контролю за ринком, адаптацію до європейських норм і стандартів, стимулювання розвитку господарської діяльності та забезпечення справедливих умов для всіх учасників ринку. Ці кроки істотно позитивно вплинули на економічний розвиток України, створюючи більш конкурентне середовище. В свою чергу, на розвиток українського конкурентного законодавства великий вплив мав світовий та європейський досвід.

Так, у Сполучених Штатах Америки поряд з прийняттям Законів Шермана (1890 р.), Клейтона (1914 р.) та Робінсона-Патмана (1936 р.), що спрямовані на захист конкуренції шляхом заборони монополізацію ринку, змову і дискримінацію (Рассел Пітман, 2016). Важливою складовою на забезпечення державної політики у Сполучених Штатах Америки створені Федеральна торгова комісія (Federal Trade Commission, FTC) та Антимонопольний підрозділ Міністерства юстиції (Department of Justice, DOJ). Зокрема, Федеральна торгова комісія (FTC) є незалежним федеральним органом, що відповідає за захист споживачів та підтримку конкуренції. Виконуючи свої функції, FTC проводить розслідування антиконкурентних практик, оцінює злиття та поглинання, а також накладає штрафи на компанії за порушення антимонопольного законодавства. Антимонопольний підрозділ Міністерства юстиції (DOJ) відповідає за правозастосування антимонопольних законів і має право подавати судові позови для блокування нелегальних злиттів або практик, які шкодять конкуренції. DOJ також проводить дослідження і розслідування стосовно монополій та картелів.

Конкурентне законодавство Великої Британії, хоча й походить від американської моделі, є більш ліберальним (Горян Є.В., Карасик О.О. 2014. № 1(22)). До 1998 року в ньому не було чітких цілей та покарань, але під впливом ЄС було доповнено механізмами розслідування та накладення штрафів. Закон «Про конкуренцію» 1998 року відповідає нормам антимонопольного права ЄС, але британські органи активно застосовують не лише штрафи, а й заходи реструктуризації (Лукач І. В).

Після рішення щодо виходу Великої Британії з ЄС (Brexit), країна зберегла загальноєвропейські принципи конкурентного законодавства, збагачуючи національне право відповідно до національних інтересів. Основні тенденції, зокрема, спрямовані на забезпечення конкуренції та боротьбу з монополіями, залишилися. Британські органи продовжують застосовувати механізми розслідувань і накладення штрафів, а також заходи реструктуризації. Втім, після виходу з ЄС Великобританія отримала більшу свободу в розробці власних правил, адаптуючи законодавство для підтримки британських компаній та економіки в цілому. Таким чином, хоча основні принципи антимонопольного права залишаються в силі, може бути застосовано певна гнучкість та зміни в підходах до регулювання (Лукач І. В).

В Великій Британії основним органом, що відповідає за антимонопольне регулювання, є Управління з питань конкуренції та ринків (Competition and Markets Authority, CMA). CMA проводить контроль щодо злиттів, а також захист прав споживачів (фізичних та юридичних осіб) від нечесної торгівлі. Агентство також уповноважене розглядати справи щодо притягнення до відповідальності у разі порушення конкурентного законодавства, рекомендувати заходи на врегулювання антиконкурентних практик та примірювальних практик. Після Brexit CMA зберегла гнучкість у формуванні конкурентної політики, що дозволяє їй швидше реагувати на зміни в ринковій ситуації.

Європейське конкурентне законодавство з'явилося після Другої світової війни в рамках інтеграції країн для створення єдиного ринку (Ковтун М.С. 2017. С. 164-166). Основна мета європейської моделі - запобігання зловживанням домінуючим (монопольним) становищем і захист від антиконкурентних дій.

У Європейському Союзі важливу роль у контролі за конкуренцією відіграє Європейська Комісія, зокрема Директорат з питань конкуренції (DG Competition), яка здійснює нагляд за дотриманням антимонопольних норм, визначених у договорах ЄС. Комісія проводить розслідування злиття, спостерігає за антиконкурентною поведінкою компаній, а також накладає штрафи у випадку зловживання монопольним становищем. Європейська Комісія також видає рішення та рекомендації, спрямовані на збереження справедливої конкуренції на єдиному ринку.

В Україні у системі державних органів, ключову роль у сфері захисту конкуренції займає Антимонопольний комітет України (АМКУ), здійснюючи «захист і відновлення порушених прав учасників ринку та споживачів, запобігає подальшим порушенням, пов'язаним з обмеженням конкуренції, шляхом застосування та поєднання своїх функцій, зокрема контролюючої та каральної, а також застосуванням адміністративно-господарських санкцій у разі порушення законодавства про захист економічної конкуренції та антимонопольного законодавства» (Слободянюк, Хачатрян). Проте існують проблеми з незалежністю АМКУ, що може призвести до загроз маніпуляцій у застосуванні законодавства, необґрунтованого й несправедливого виконання його функцій. Крім того, інституційна спроможність комітету може бути обмежена через недостатність ресурсів та не завжди ефективну кадрову політику, що не сприяє залученню кваліфікованих спеціалістів (Смирнова К.В., 2017).

Важливим аспектом є підвищення інституційної спроможності Антимонопольного комітету України, що передбачає розширення його повноважень з метою посилення дієвості контролю за дотриманням конкурентного законодавства, прогнозування динаміки змін на товарних ринках та діагностику конкурентного середовища. Необхідність посилення інституційної спроможності Антимонопольного комітету закріплена й у рекомендаціях ряду міжнародних організацій, які надавали консультативну підтримку відомству протягом кількох років [Analytical Report following the Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council and the Council Commission Opinion on Ukraine's application for membership of the European Union. Brussels. 2023). На національному рівні питання потреби структурних змін у діяльності АМКУ визначено у Державній антикорупційній програмі на 2023-2025 роки, зокрема окреслені фактори усунення яких забезпечить державний захист конкуренції, а також сприятиме ефективності функціонування системи захисту економічної конкуренції в Україні в цілому, а саме прозорість діяльності комітету, дієвість громадського контролю, обмеження дискреційних повноважень (Постанова КМУ від 4.03.2023 р. № 220).

Певною мірою законодавець, навіть у важких умовах воєнного стану, вирішують

важливі питання задля відбудови економіки та випрацювання дієвих механізмів захисту конкуренції. Прийнятий у 2023 році Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства про захист економічної конкуренції та діяльності Антимонопольного комітету України» (Закон № 3295-ІХ) певною мірою вирішує питання прозорості та відкритості діяльності АМКУ, а також умова оплати праці та матеріально-побутового та іншого забезпечення. Робота в цьому напрямку продовжується, про що свідчать законодавчі ініціативи, зокрема проекти законів про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення діяльності Антимонопольного комітету України (Проект № 9330 від 26.05.2023) та альтернативний до нього проект закону (Проект № 9330-1 від 02.06.2023) та пропонують важливі зміни спрямовані на інституційні зміни АМКУ. Однак можна констатувати, що реформа конкурентного законодавства яка триває нажалі «не вирішує давно назрілої необхідності кодифікації» (Полюхович, 2023).

Задля забезпечення ефективної реалізації повноважень у реалізації державної конкурентної політики важливо забезпечити повну незалежність АМКУ, за допомогою визначення чіткої та прозорої процедури формування комітету, забезпечення адекватним фінансуванням для виконання покладених функцій, запровадження системи зовнішнього контролю, що допоможе забезпечити підзвітність і прозорість його роботи. Особливу увагу приділити запровадженню прозорої системи реалізації громадського контролю. Важливою частиною реалізації запровадження якого є підвищення обізнаності щодо державної конкурентної політики за допомогою впровадження спільних інформаційних кампаній задля забезпечення належного рівня знань про права споживачів та суб'єктів господарювання у сфері конкуренції.

Гармонізація національного законодавства з нормами ЄС в сферах контролю за економічною концентрацією та державною допомогою сприятиме підвищенню прозорості роботи АМКУ і зробить його більш ефективним у забезпеченні справедливих умов конкуренції (Ковтун М.С., 2017; Бакалінська О.О. 2009). Яскравим прикладом цього є Польща, яка активно імплементувала європейські директиви після свого вступу до ЄС.

Польська державна система управління захисту конкуренції та споживачів є доволі складною й складається з Управління з питань конкуренції та захисту прав споживачів (Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, UOKiK), що працює горизонтально та інші структури, що працюють у відповідних сферах, зокрема галузеві регулятори, члени Ради міністрів, контролюючі органи та неурядові організації, з його властивостями. Безпосередньо Управління (UOKiK), було створено в 1990 році як Антимонопольне управління, але з наступними законодавчими змінами у 1996 році перетворено на Управління з питань конкуренції та захисту прав споживачів. Правовий статус Управління з питань конкуренції та захисту прав споживачів (UOKiK) було визначено Законом «Про конкуренцію та захист прав» від 16 лютого 2007 р.

Євроінтеграційні процеси у Польщі суттєво вплинули на визначення державної конкурентної політики, зокрема контролю за злиттями та державними субсидіями. Це дозволило створити чіткі правила для бізнесу та забезпечити більш надійний контроль за антиконкурентними практиками. Завдяки впровадженню нових системних вимог щодо попереднього повідомлення про злиття та контролю за державною допомогою, відбулася значна трансформація в методах правозастосування. Завдяки цим змінам, Польща змогла знизити рівень антиконкурентних практик, підвищити довіру до ринкових механізмів і заохотити іноземні інвестиції. Співпраця з європейськими інституціями дозволила польським регуляторам отримати досвід та інформацію, що також сприяло покращенню умов для бізнесу. Таким чином, приклад Польщі

демонструє, як гармонізація законодавства з нормами ЄС може позитивно вплинути на розвиток конкурентного середовища в країні. Також необхідно привернути увагу на важливу складову у повноваженнях УОКіК, а саме захист прав споживачів з питань: усунення практик, що порушують колективні інтереси споживачів, і заборонених пунктів у типових договорах, ринковий нагляд, забезпечення безпеки нехарчової продукції, управління системою моніторингу та контролю якості палива та твердого палива, моніторинг системи мирного вирішення споживчих спорів, консультування споживачів.

Висновок. Отже, забезпечення незалежності та ефективності Антимонопольного комітету України є критично важливим для розвитку конкурентного середовища в країні. Реалізація наведених пропозицій дозволить підвищити його роль як регулюючого органу, що, в свою чергу, сприятиме збільшенню конкурентоспроможності української економіки та захисту прав споживачів. Варто зазначити, що протягом останніх років реформування сфери реалізації конкурентної політики в Україні зазнало суттєвих змін і зрушень, проте нормативно-правова основа конкурентної політики потребує систематизації задля подальшого стимулювання розвитку конкурентного середовища національної економіки, захисту чесної конкуренції й підтримання динамічного конкурентного процесу загалом та захисту прав споживачів. Воєнний стан додає терміновості необхідності таких реформ, адже саме в цей період формуються основи для повоєнного відновлення.

Бібліографічний список

- Analytical Report following the Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council and the Council Commission Opinion on Ukraine's application for membership of the European Union. Brussels. 2023. URL: https://neighbourhoodenlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-02/SWD_2023_30_Ukraine.pdf
- Competition and Markets Authority/ Офіційний сайт. Доступно: <https://www.gov.uk/government/organisations/competition-and-markets-authority>
- Federal Trade Commission . Офіційний сайт. Доступно: <https://www.ftc.gov/>
- The Chief Economist . Commission's Competition Directorate General. Офіційний сайт. Доступно: https://competition-policy.ec.europa.eu/index_en
- United States Department of Justice, Justice Department. Офіційний сайт. Доступно: <https://www.justice.gov/>
- Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Офіційний сайт. Доступно: <https://uokik.gov.pl/>
- Антимонопольний комітет України. Офіційний сайт. Доступно: <https://amcu.gov.ua/>
- Бакалінська О. 2005. Деякі аспекти формування конкурентного законодавства і права України. Підприємництво, господарство і право. №1. С.66-71.
- Бакалінська О.О. 2009. Конкурентне право : навчальний посібник. Київ: КНТЕУ, 380 с.
- Горян Є.В., Карасик О.О. 2014. Антимонопольне регулювання холдингових компаній в США, Англії, ФРН та Україні: порівняльно-правовий аналіз. Часопис академії адвокатури України. № 1(22). С. 25-32
- Закон України Про Антимонопольний комітет України. №3659-ХІІ від 26.11.1993. Верховна Рада України [онлайн]. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3659-12#Text>
- Закон України Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства про захист економічної конкуренції та діяльності Антимонопольного комітету України. № 3295-ІХ від 09.08.2023 Верховна Рада

- України [онлайн]. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3295-20#Text>
- Закон України Про захист економічної конкуренції. №2210-III від 11.01.2001. Верховна Рада України [онлайн]. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text>
- Закон України Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності. №2132-XII від 18.02.1992 Верховна Рада України [онлайн]. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2132-12#Text>
- Закон України Про природні монополії №1682-III від 20.04.2000. Верховна Рада України [онлайн]. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text>
- Історія АМКУ. *Офіційний веб-портал АМКУ*. URL: <https://amcu.gov.ua/pro-nas/pro-amku/istoriya>
- Кантур К.С. 2014. Антимонопольний комітет України в розвитку конкуренції. Теорія та практика державного управління. Вип. 2(45), С. 123-131, С. 129. URL: file:///C:/Users/User/Downloads/Tpdu_2014_2_20.pdf
- Ковтун М.С. 2017. Американська модель антимонопольного регулювання: особливості становлення та розвитку. Порівняльно-аналітичне право. № 4. С. 164-166.
- Конституція України. №№ 254к/96-ВР від 28.06.2006. Верховна Рада України [онлайн]. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
- Кузьміна С. 2000. Правове регулювання запобігання недобросовісної конкуренції: окремі питання. Право України. № 3. С.91-93.
- Лукач І. В. 2010. Правовий статус органів спеціальної конкуренції у сфері захисту конкурентних відносин. Приватне право і підприємництво. Вип. 9.. *Проблеми правового забезпечення підприємства в Україні*. С.129 - 132 URL: <http://www.ppp-journal.kiev.ua/archive/2010/9/39.pdf>.
- Малий І. Й. 2009. Держава і ринок: філософія взаємодії : монографія / І. Й. Малий, М. І. Дибя, М. К. Галабурда ; заг. ред. І. Й. Малий ; Київ. нац. екон. ун-т. – Київ : КНЕУ, 357 с.
- Полухович, 2023. Нові законодавчі ініціативи в сфері захисту економічної конкуренції. Збірник наукових праць «Приватне право і підприємництво», 2023, Випуск 23. С. 75-83 <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2023.23.9>
- Постанова КМУ від 4 березня 2023 р. № 220 Про затвердження Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки Верховна Рада України [онлайн]. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/220-2023-%D0%BF#Text>
- Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення діяльності Антимонопольного комітету України» № 9330 від 26.05.2023. Верховна Рада України [онлайн]. Доступно: : <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/41995>
- Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення діяльності Антимонопольного комітету України» № 9330-1 від 02.06.2023 Верховна Рада України [онлайн]. Доступно: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/42036>
- Рассел Пітман, 2016. Антимонопольна політика США. Частина 3. Горизонтальні злиття. Серпень 1, URL: <https://voxukraine.org/uk/horizontal-mergers-ua/>
- Рішення Конституційного Суду України № 22-рп/2008 від 09.10.2008 у справі № 1-41/2008. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v022p710-08#Text>
- Слободянюк М.В. Хачатрян В.В. Особливості функціонування антимонопольного

комітету України Глобальні та національні проблеми економіки. Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського Випуск 14. 2016 С. 232-234
Смирнова К.В. Правове регулювання конкуренції в Європейському Союзі: теорія і практика: монографія. Одеса : Фенікс, 2017. 490 с.

References

- Analytical Report following the Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council and the Council Commission Opinion on Ukraine's application for membership of the European Union. Brussels. 2023. URL: https://neighbourhoodenlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-02/SWD_2023_30_Ukraine.pdf
- Competition and Markets Authority/ Офіційний сайт. Доступно: <https://www.gov.uk/government/organisations/competition-and-markets-authority>
- Federal Trade Commission . Офіційний сайт. Доступно: <https://www.ftc.gov/>
- The Chief Economist . Commission's Competition Directorate General. Офіційний сайт. Доступно: https://competition-policy.ec.europa.eu/index_en
- United States Department of Justice, Justice Department. Офіційний сайт. Доступно: <https://www.justice.gov/>
- Urzad Ochrony Konkurencji I Konsumentow. Офіційний сайт. Доступно: <https://uokik.gov.pl/>
- Antymonopolnyi komitet Ukrainy. Ofitsiyni sait. Dostupno: <https://amcu.gov.ua/>
- Bakalinska O. 2005. Deiaki aspekty formuvannya konkurentnoho zakonodavstva i prava Ukrainy. Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo. №1. S.66-71.
- Bakalinska O.O. 2009. Konkurentne pravo : navchalnyi posibnyk. Kyiv: KNTEU, 380 s.
- Horian Ye.V., Karasyk O.O. 2014. Antymonopolne rehulivannia kholdynhovyykh kompanii v SSHA, Anhlii, FRN ta Ukraini: porivnialno-pravovyi analiz. Chasopys akademii advokatury Ukrainy. № 1(22). S. 25-32
- Zakon Ukrainy Pro Antymonopolnyi komitet Ukrainy. №3659-KhII vid 26.11.1993. Verkhovna Rada Ukrainy [onlain]. Dostupno: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3659-12#Text>
- Zakon Ukrainy Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo vdoskonalennia zakonodavstva pro zakhyst ekonomichnoi konkurentsii ta diialnosti Antymonopolnoho komitetu Ukrainy. № 3295-IX vid 09.08.2023 Verkhovna Rada Ukrainy [onlain]. Dostupno: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3295-20#Text>
- Zakon Ukrainy Pro zakhyst ekonomichnoi konkurentsii. №2210-III vid 11.01.2001. Verkhovna Rada Ukrainy [onlain]. Dostupno: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text>
- Zakon Ukrainy Pro obmezhennta monopolizmu ta nedopushchennia nedobrosovisnoi konkurentsii u pidpriemnytskii diialnosti. №2132-KhII vid 18.02.1992 Verkhovna Rada Ukrainy [onlain]. Dostupno: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2132-12#Text>
- Zakon Ukrainy Pro pryrodni monopolii №1682-III vid 20.04.2000. Verkhovna Rada Ukrainy [onlain]. Dostupno: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text>
- Istoriia AMKU. Ofitsiyni veb-portal AMKU. URL: <https://amcu.gov.ua/pro-nas/pro-amku/istoriya>
- Kantur K.S. 2014. Antymonopolnyi komitet Ukrainy v rozvytku konkurentsii. Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia. Vyp. 2(45), S. 123-131, S. 129. URL: file:///C:/Users/User/Downloads/Tpdu_2014_2_20.pdf
- Kovtun M.S. 2017. Amerykanska model antymonopolnoho rehulivannia: osoblyvosti stanovlennia ta rozvytku. Porivnialno-analitychne pravo. № 4. S. 164-166.

- Konstytutsiia Ukrainy. №№ 254k/96-VR vid 28.06.2006. Verkhovna Rada Ukrainy [onlain].
Dostupno: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
- Kuzmina S. 2000. Pravove rehuliuвання запобігання nedobrosovisnoi konkurentsii: okremi pytannia. Pravo Ukrainy. № 3. S.91-93.
- Lukach I. V. 2010. Pravovyi status orhaniv spetsialnoi konkurentsii u sferi zakhystu konkurentnykh vidnosyn. Pryvatne pravo i pidpriemnytstvo. Vyp. 9.. Problemy pravovoho zabezpechennia pidpriemstva v Ukraini. S.129 - 132 URL: <http://www.ppp-journal.kiev.ua/archive/2010/9/39.pdf>.
- Malyi I. Y. 2009. Derzhava i rynek: filosofiiia vzaiemodii : monohrafiia / I. Y. Malyi, M. I. Dyba, M. K. Halaburda ; zah. red. I. Y. Malyi ; Kyiv. nats. ekon. un-t. – Kyiv : KNEU, 357 s.
- Poliukhovych, 2023. Novi zakonodavchi initsiatyvy v sferi zakhystu ekonomichnoi konkurentsii. Zbirnyk naukovykh prats «Pryvatne pravo i pidpriemnytstvo», 2023, Vypusk 23. S. 75-83 <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2023.23.9>
- Postanova KМУ vid 4 bereznia 2023 r. № 220 Pro zatverdzhennia Derzhavnoi antykoruptsiinoi prohramy na 2023-2025 roky Verkhovna Rada Ukrainy [onlain]. Dostupno: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/220-2023-%D0%BF#Text>
- Proekt Zakonu pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo vdoskonalennia diialnosti Antymonopolnoho komitetu Ukrainy» № 9330 vid 26.05.2023. Verkhovna Rada Ukrainy [onlain]. Dostupno: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/41995>
- Proekt Zakonu pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo vdoskonalennia diialnosti Antymonopolnoho komitetu Ukrainy» № 9330-1 vid 02.06.2023 Verkhovna Rada Ukrainy [onlain]. Dostupno: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/42036>
- Rassel Pitman, 2016. Antymonopolna polityka SShA. Chastyna 3. Horyzontalni zlyttia. Serpen 1, URL: <https://voxukraine.org/uk/horizontal-mergers-ua/>
- Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy № 22-rp/2008 vid 09.10.2008 u spravi № 1-41/2008. Baza danykh «Zakonodavstvo Ukraïny». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v022p710-08#Text>
- Slobodianiuk M.V. Khachatryan V.V. Osoblyvosti funktsionuvannia antymonopolnoho komitetu Ukrainy Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky. Mykolaivskiy natsionalnyi universytet imeni V.O. Sukhomlynskoho Vypusk 14. 2016 S. 232-234
- Smyrnova K.V. Pravove rehuliuвання konkurentsii v Yevropeiskomu Soiuzi: teoriia i praktyka: monohrafiia. Odesa : Feniks, 2017. 490 s.

Стаття надійшла до редакції 30.11.2024

Grygor`yeva V.

Kryvosheienko V.

The role of the Antimonopoly Committee of Ukraine in the implementation of the state competition policy

One of the important components of ensuring an effective model of economic development is the creation of a competitive environment that has been relevant at all times of the development of Ukrainian statehood and is even more important for the period of confrontation with military aggression and times of restoration. The effectiveness of securing competition in commodity markets and the equality of economic entities, the observance of consumer rights require the state to create an effective model of public administration.

The proposed scientific research analyzes the legal status of the Antimonopoly Committee of Ukraine as the determining body of state power in the system of implementation of state competition policy. As a result of the study of the legal status and competence of the Antimonopoly Committee of Ukraine, taking into account the existing world practices of the organization and implementation of state control over the protection of competition, the aspects of improving the efficiency of the ways of reforming the Antimonopoly Committee of Ukraine are determined.

Keywords: Antimonopoly Committee of Ukraine, competition, economic competition, economic activity